

Tuszkai Ödön: Iskolaegészségi könyvtár.

I. füzet: *Egy „felvilágosító” előadás* (24 l., 50 f.). Bevezető részében ismerteti a haladó és konzervatív tábor felfogását a nemi felvilágosítás terén, majd a haladók mellé állva a tanulóknak szigorú, de nem meglepetésszerű felvilágosítását a középiskolai V. vagy VI. osztályban az iskolaorvosra bízva. Maga az előadás az élvezeti szerrek káros volta ismertetésével kezdődik, majd költői lendülettel, de néhol túlzott realizmussal szembeállítja a buja nemi életbe merült ifjút a sporttól edzett társával, fölhívja a figyelmet az önfertőzés veszedelmeire, majd áttér a nemi betegségek kissé bő ismertetésére. Sötét színekkel festi az elhanyagolt esetek súlyos következményeit, de egyúttal biztos kilátásba helyezi a gyógyíthatóság lehetőségét is. Kár, hogy a betegségek ellen való védekezést röviden tárgyalja, holott ez a legfontosabb az ifjúra nézve, de helyes a 24. évig tartó absztinencia melletti állásfoglalása. Csak azt nem fogadhatom el, hogy „ilyen tanácsok nyilvános előadásra nem valók”.

A III. füzet: *Fordulópontok a nők életében* (32 l., 50 f.). A serdülő nővel helyesen ismerteti meg nemi életének megnyilvánulásait. Az egészséges nő nemi életének jelenségeit inkább költői, a természet erőinek csodálására indító hangon ismerteti, semmint a szakember száraz nyelvén. A klimakteriumot és kísérő jelenségeit igen részletesen és pesszimiztikusan tárgyalja, miáltal fiatal, felvilágosításra szoruló leányokban könnyen ébreszthet túlságosan komor gondolatokat, úgyszintén a kóros állapotok igen részletes tárgyalásával is, ami azoknak nem is való. Kellő méltatásban részesül a helyes mederben űzött sport és megérdemelt gáncsban a testet és lelket megnyomorító divat. Igen sikerült a női hivatás ismertetése.

A IV., V. és VI. füzet: *Az életutak (Adatok a pályaválasztás kérdéséhez)* (72 l., 1 kor.). A művecske bevezetése egy 20 éves találkozóról szól, amellyel kapcsolatosan a helyes pályaválasztás fontosságát emeli ki a szerző. Helyesen jegyzi meg, hogy ebben a kérdésben az ifjúnak meg kellene hallgatnia nemcsak szüleinek, hanem tanárainak és az iskolaorvosnak véleményét is. A realizztikus és humanisztikus hajlamok példákkal való jellemzése után hangsúlyozza a pályaválasztásnál az ifjú alapos megfigyelésének fontosságát. Ennek alapján kell a neki megfelelő pályát felfedni, nem pedig azt az elég gyakori eljárást alkalmazni, hogy az ifjúba beleszuggernak bizonyos pálya iránti vonzalmat, vagy ellenszenvet. A részletes tudnivalókban a főiskolai tanulmányokat kívánó pályákat ismerteti, de nem hagyja figyelmen kívül a katonai, kereskedői, iparos és művészi pályát sem. Amilyen vonzóan festi mindegyik pályának ideális vonatkozásait, oly megkapóan, de némelykor szinte pesszimiztikusan mondja el az árnyoldala-

kat is. Bár aránylag tág látókört nyújt a tájékozatlan ifjúnak, mint orvostól az egyes pályák egészségi szempontból való ismertetését is várnók, jóllehet a szerző maga is mondja, hogy inkább futólagos kis korrajzot adott, mintsem hasznos tanácsot.

Mindhárom munka pedagógiai szempontból figyelmet érdemel és a szerző megfigyelőképességét dicséri. De nem ártott volna a műszavak használatát korlátozni, mert ezek miatt nem érti meg a laikus, pedig ez a főcél. Feltűnök némely helyen a nem egészen irodalmi és esztétikus kifejezések, melyek az általában virágos stílusból nagyon is kiríznak és az egész felvilágosítás komolyságát veszélyeztethetik.

Konrádi Dániel.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.*

Gyertyánffy István, A Pædagogium. Adatok multjának ismeretéhez, valamint a benne foglalt intézetek, különösen a polgári iskola és a polgári iskolai tanárképzés kérdéseinek tisztázásához. Budapest, 1913, Franklin-Társ., n° 53 l., 1 kor. — Két része van: I. *Báró Eötvös József és a Pædagogium*, a M. P. T.-ban 1913 okt. 18-án elhangzott felolvasás (l. M. P. 1913 nov.); II. *Még valami a Pædagogiumról*. A szerző visszaemlékezéseket közöl s az őt vezető gondolattal világítja meg az állami Pædagogiumnak azt a korszakát is, mely távozása óta eltelt; meg jövőjét is, mellyel mint hosszú ideig volt igazgatója, ma is törődik. Senki sem várhatja, hogy mindenki az ő szemével lásson; a szerző is tudja, hogy az ő rajzát más oldalról másként ítélik meg. Akik nem voltak részesei a multnak, teljes tárgyiasággal nézhetik e füzetet történelmi adatnak e nevezetes intézmény fejlődésére nézve; azok is, akik meggyőződéssel hívei a szervezet újabb alakulásának, megérthetik a szerzőt, aki itt megismerteti eme törvényben nem szervezett, a szükséglet parancsára létesült intézmény első évtizedeinek alakulását és a maga eszménye szerinti vázlatát mutatja annak a népoktatásügyi főiskolának, mely felé haladni akart. E füzet gondolatokat ébreszt minden olvasójában, aki a polgári iskolával, vagy általában nevelésünk belső történetével törődik.

A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Értesítője. Szerk. dr. *Ozorai Frigyes*. 1913/4., II. évf., 1. sz. — Közli az új szerzemények váloga-

* Nevelési irodalmunk újabb termékei és nevelési vonatkozású munkák. Az itt megemlítették közül egyeseket bővebben szándékozunk ismertetni.